

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 60.052/1
van 23 september 2016

avis 60.052/1
du 23 septembre 2016

over

sur

een voorontwerp van wet
‘houdende diverse bepalingen
inzake arbeidsrecht in het
kader van
arbeidsongeschiktheid’

un avant-projet de loi ‘portant
dispositions diverses en droit
du travail liées à l’incapacité
de travail’

Op 24 augustus 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Werk verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet 'houdende diverse bepalingen inzake arbeidsrecht in het kader van arbeidsongeschiktheid'.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 20 september 2016. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Patricia DE SOMERE, staatsraden, Marc RIGAUX, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Jonas RIEMSLAGH, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried VAN VAERENBERGH, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 september 2016.

*

Le 24 août 2016, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de l'Emploi à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi 'portant dispositions diverses en droit du travail liées à l'incapacité de travail'.

L'avant-projet a été examiné par la première chambre le 20 septembre 2016. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Wilfried VAN VAERENBERGH et Patricia DE SOMERE, conseillers d'État, Marc RIGAUX, assesseur, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Jonas RIEMSLAGH, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried VAN VAERENBERGH, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 23 septembre 2016.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt er hoofdzakelijk toe een aantal wijzigingen aan te brengen in de wet van 3 juli 1978 ‘betreffende de arbeidsovereenkomsten’. Deze wijzigingen hebben vooreerst betrekking op het invoeren van een regeling voor de arbeidsrechtelijke aspecten van de re-integratietrajecten bedoeld in artikel 100, § 2, van de wet ‘betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen’, gecoördineerd op 14 juli 1994 (hierna: ZIV-wet). Daarnaast wordt een nieuwe regeling ingevoerd met betrekking tot de beëindiging van de arbeidsovereenkomst wegens overmacht bij definitieve arbeidsongeschiktheid van de werknemer. De ontworpen regeling treedt in werking op een nog nader te bepalen datum.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

3. Het ontworpen artikel 31/1, § 3, tweede lid, van de wet van 3 juli 1978 bepaalt dat de erin bedoelde bijlage “onmiddellijk” een einde neemt wanneer de werknemer niet langer voldoet aan de voorwaarden voorzien in artikel 100, § 2, van de ZIV-wet.

De vraag rijst dan ook of deze bepaling inhoudt dat de beëindiging van de bijlage van rechtswege plaatsvindt, derhalve zonder enige kennisgeving aan de ene of de andere bij de bijlage betrokken partij. De gemachtigde heeft in dat verband het volgende verklaard:

“Deze bepaling moet inderdaad gelezen worden als een beëindiging van rechtswege van de bijlage zodat de werknemer, van zodra hij niet langer voldoet aan de voorwaarden voorzien door artikel 100, § 2, van de ‘RIZIV-wet’, automatisch terugvalt op de arbeidsovereenkomst die bestond vóór de uitvoering van het aangepaste of ander werk. Deze bepaling is noodzakelijk om de situatie te vermijden waarbij de partijen de bijlage zouden hebben gesloten zonder aanduiding van een einddatum/termijn en deze als dusdanig zouden blijven uitvoeren terwijl de werknemer niet langer zou voldoen aan de voorwaarden van de RIZIV-reglementering. De werknemer wordt steeds op de hoogte gebracht van het feit dat hij niet langer voldoet aan de voorwaarden van de RIZIV-reglementering (dit is uiteraard voorzien in de RIZIV-reglementering). Het is wel juist dat er geen kennisgeving is van dit feit aan de werkgever. Het is daarom misschien nuttig om bijkomend te voorzien in de verplichting voor de werknemer om zijn werkgever op de hoogte te brengen van dit feit, zodat beide partijen in dat geval weten dat de bijlage een

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

einde heeft genomen en dat de arbeidsovereenkomst opnieuw moet worden uitgevoerd zoals vóór de uitvoering van het aangepaste of ander werk.”

De suggestie om bijkomend te voorzien in een kennisgeving door de werknemer aan de werkgever van het feit dat de toepassing van artikel 100, § 2, van de ZIV-wet een einde heeft genomen, kan worden bijgetreden.

Artikel 7

4. In het ontworpen artikel 34 van de wet van 3 juli 1978 wordt verwezen naar “het re-integratietraject van de definitief arbeidsongeschikte werknemer, zoals bedoeld in afdeling 6/1 van het koninklijk besluit van 28 mei 2003 betreffende het gezondheidstoezicht op de werknemers”.

Deze verwijzing lijkt achterhaald, nu in het ontwerp van koninklijk besluit ‘tot vaststelling van boek I - Algemene beginselen van de codex over het welzijn op het werk’, waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 10 augustus 2016 advies 59.429/1/V heeft uitgebracht, wordt voorzien in de opheffing van het koninklijk besluit van 28 mei 2003. De gemachtigde verklaarde in dat verband het volgende:

“In het ontworpen artikel 34 wordt inderdaad verwezen naar afdeling 6/1 van het K.B. van 28 mei 2003 betreffende het gezondheidstoezicht op de werknemers. De reden hiervoor ligt in het feit dat de wetgever op ondubbelzinnige wijze wil verwijzen naar de procedureregels die in dat K.B. worden voorzien m.b.t. de re-integratie van definitief arbeidsongeschikte werknemers, zodat geen enkele twijfel kan bestaan omtrent de inhoud van de procedure die moet worden doorlopen vooraleer één der partijen zich op medische overmacht kan beroepen om de arbeidsovereenkomst als beëindigd te beschouwen. Het nadeel van dergelijke werkwijze (nl. een verwijzing in de wet naar een K.B.) is inderdaad dat, wanneer het K.B. nadien zou worden vervangen door of opgenomen in een andere tekst, de corresponderende verwijzing in de wet zal moeten worden aangepast. Eventueel zou hieraan kunnen worden tegemoet gekomen door in de tekst van de wet te bepalen:

‘Art. 34. De arbeidsongeschiktheid ten gevolge van ziekte of ongeval, waardoor het voor de werknemer definitief onmogelijk wordt om het overeengekomen werk te verrichten, kan slechts een einde maken aan de arbeidsovereenkomst wegens overmacht nadat het re-integratietraject van de werknemer die het overeengekomen werk definitief niet kan uitoefenen, vastgesteld krachtens de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, is beëindigd.’”

Met het voorstel van de gemachtigde kan worden ingestemd.²

² Met dien verstande dat zolang de bestaande procedure van re-integratie (afdeling 5, onderafdeling 6, van het K.B. van 28 mei 2003) niet wordt opgeheven, de generieke verwijzing naar een re-integratietraject krachtens artikel 4 van de wet van 4 augustus 1996 verwarring kan creëren.

Artikel 8

5. Artikel 8 van het ontwerp beoogt de inwerkingtreding van de aan te nemen wet te regelen, zonder dat evenwel reeds een datum van inwerkingtreding is ingevuld. De gemachtigde verklaarde in dat verband het volgende:

“De datum van inwerkingtreding van de wet is momenteel nog niet ingevuld, omdat in de wet verwezen wordt naar bepalingen die in het K.B. van 28 mei 2003 moeten worden ingevoegd (wat dus een gelijktijdige wijziging van het K.B. veronderstelt). Het is de bedoeling van de wetgever dat zowel de wet, als het gewijzigde K.B. van 28 mei 2003 (waarnaar in de wet wordt verwezen) op hetzelfde moment zouden in werking treden, zodat geen rechtsvacuüm zou ontstaan.”

Tenzij de datum van inwerkingtreding reeds nu kan worden vastgesteld, in welk geval deze datum aan artikel 8 van het ontwerp moet worden toegevoegd, verdient het aanbeveling om artikel 8 van het ontwerp om te vormen tot een machtiging aan de Koning om de datum van inwerkingtreding van de aan te nemen wet te bepalen. In de memorie van toelichting kan dan worden verduidelijkt dat die datum dient samen te vallen met de datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit waarvan sprake in de verklaring van de gemachtigde.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a principalement pour objet d'apporter un certain nombre de modifications à la loi du 3 juillet 1978 'relative aux contrats de travail'. Ces modifications concernent tout d'abord l'instauration de règles concernant les aspects relatifs au droit du travail des trajets de réintégration visés à l'article 100, § 2, de la loi 'relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités', coordonnée le 14 juillet 1994 (ci-après : loi AMI). Il établit en outre de nouvelles règles concernant la fin du contrat de travail pour cause de force majeure en cas d'incapacité de travail définitive du travailleur. Le dispositif en projet entrera en vigueur à une date qui doit encore être fixée.

EXAMEN DU TEXTE

Article 2

3. L'article 31/1, § 3, alinéa 2, en projet, de la loi du 3 juillet 1978 dispose que l'avenant qui y est visé prend « immédiatement » fin lorsque le travailleur cesse de satisfaire aux conditions prévues par l'article 100, § 2, de la loi AMI.

La question se pose dès lors de savoir si cette disposition implique que l'avenant prend fin de plein droit, par conséquent sans aucune notification à l'une ou l'autre des parties qu'il concerne. À cet égard, le délégué a déclaré ce qui suit :

« Deze bepaling moet inderdaad gelezen worden als een beëindiging van rechtswege van de bijlage zodat de werknemer, van zodra hij niet langer voldoet aan de voorwaarden voorzien door artikel 100, § 2, van de 'RIZIV-wet', automatisch terugvalt op de arbeidsovereenkomst die bestond vóór de uitvoering van het aangepaste of ander werk. Deze bepaling is noodzakelijk om de situatie te vermijden waarbij de partijen de bijlage zouden hebben gesloten zonder aanduiding van een einddatum/termijn en deze als dusdanig zouden blijven uitvoeren terwijl de werknemer niet langer zou voldoen aan de voorwaarden van de RIZIV-reglementering. De werknemer wordt steeds op de hoogte gebracht van het feit dat hij niet langer voldoet aan de voorwaarden van de RIZIV-reglementering (dit is uiteraard voorzien in de RIZIV-reglementering). Het is wel juist dat er geen kennisgeving is van dit feit aan de werkgever. Het is daarom misschien nuttig om bijkomend te voorzien in de verplichting voor de werknemer om zijn werkgever op de hoogte te brengen van dit feit, zodat beide partijen in dat geval weten dat de bijlage een einde heeft genomen en dat de arbeidsovereenkomst opnieuw moet worden uitgevoerd zoals vóór de uitvoering van het aangepaste of ander werk ».

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par « fondement juridique » la conformité avec les normes supérieures.

On peut se rallier à la suggestion visant à prévoir également une notification par le travailleur à l'employeur du fait que l'application de l'article 100, § 2, de la loi AMI a pris fin.

Article 7

4. L'article 34, en projet, de la loi du 3 juillet 1978 fait référence au « trajet de réintégration du travailleur en incapacité de travail définitive, tel que visé à la section 6/1 de l'arrêté royal du 28 mai 2003 relatif à la surveillance de la santé des travailleurs ».

Cette référence paraît obsolète, dès lors que le projet d'arrêté royal 'établissant le livre 1er – Principes généraux du code du bien-être au travail', sur lequel le Conseil d'État, section de législation, a donné, le 10 août 2016, l'avis 59.429/1/V, prévoit l'abrogation de l'arrêté royal du 28 mai 2003. Le délégué a déclaré ce qui suit à cet égard :

« In het ontworpen artikel 34 wordt inderdaad verwezen naar afdeling 6/1 van het K.B. van 28 mei 2003 betreffende het gezondheidstoezicht op de werknemers. De reden hiervoor ligt in het feit dat de wetgever op ondubbelzinnige wijze wil verwijzen naar de procedureregels die in dat K.B. worden voorzien m.b.t. de re-integratie van definitief arbeidsongeschikte werknemers, zodat geen enkele twijfel kan bestaan omtrent de inhoud van de procedure die moet worden doorlopen vooraleer één der partijen zich op medische overmacht kan beroepen om de arbeidsovereenkomst als beëindigd te beschouwen. Het nadeel van dergelijke werkwijze (nl. een verwijzing in de wet naar een K.B.) is inderdaad dat, wanneer het K.B. nadien zou worden vervangen door of opgenomen in een andere tekst, de corresponderende verwijzing in de wet zal moeten worden aangepast. Eventueel zou hieraan kunnen worden tegemoet gekomen door in de tekst van de wet te bepalen:

‘Art. 34. De arbeidsongeschiktheid ten gevolge van ziekte of ongeval, waardoor het voor de werknemer definitief onmogelijk wordt om het overeengekomen werk te verrichten, kan slechts een einde maken aan de arbeidsovereenkomst wegens overmacht nadat het re-integratietraject van de werknemer die het overeengekomen werk definitief niet kan uitoefenen, vastgesteld krachtens de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, is beëindigd’ ».

On peut se rallier à la proposition du délégué ².

Article 8

5. L'article 8 du projet vise à régler l'entrée en vigueur de la loi à adopter, sans toutefois déjà mentionner une date d'entrée en vigueur. Le délégué a déclaré ce qui suit à cet égard :

« De datum van inwerkingtreding van de wet is momenteel nog niet ingevuld, omdat in de wet verwezen wordt naar bepalingen die in het K.B. van 28 mei 2003 moeten worden ingevoegd (wat dus een gelijktijdige wijziging van het K.B. veronderstelt). Het is de bedoeling van de wetgever dat zowel de wet, als het gewijzigde K.B. van 28 mei 2003

² Étant entendu qu'aussi longtemps que la procédure de réintégration (section 5, sous-section 6, de l'A.R. du 28 mai 2003) n'est pas abrogée, le référence générique à un trajet de réintégration en vertu de l'article 4 de la loi du 4 août 1996 peut être une source de confusion.

(waarnaar in de wet wordt verwezen) op hetzelfde moment zouden in werking treden, zodat geen rechtsvacuüm zou ontstaan ».

À moins que la date d'entrée en vigueur puisse déjà être fixée dès à présent, auquel cas il faut la mentionner à l'article 8 du projet, il est recommandé de transformer l'article 8 du projet en une habilitation au Roi permettant de fixer la date d'entrée en vigueur de la loi à adopter. L'exposé des motifs pourrait alors préciser que cette date doit correspondre avec la date d'entrée en vigueur de l'arrêté royal dont fait état la déclaration du délégué.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME